

ЦИФРОВА ДИДАКТИКА – ОСНОВА ПОБУДОВИ ЦИФРОВОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ

Чумак Микола Євгенійович

доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри теорії та методики навчання фізики і астрономії, Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
chumak.m.e@gmail.com

Новітній період розвитку професійної освіти відзначається активізацією цифровізаційних процесів, актуалізованих глобальними тенденціями переходу до цифрової економіки та цифрового суспільства. Паралельним чином, економіка держави потребує висококваліфікованих фахівців, які відзначаються відповідним рівнем професійної мобільності та здатністю працювати в мінливих економічних умовах.

Особливої значущості вищевикладені завдання набувають у контексті аналізу проблем розбудови Нової Української школи (НУШ). Сучасне покоління учнів живе у цифровому середовищі, яке формують цифрові технології, у тому числі такі освітньозначущі як: системи розподіленого реєстру, штучний інтелект, компоненти робототехніки, технології бездротового зв'язку, технології віртуальної та доповненої реальностей, хмарні технології, технології електронної ідентифікації та аутентифікації, цифрові технології спеціалізованого освітнього призначення та інші. Тенденції цифрової трансформації сфери професійної освіти вимагають від сучасного педагога такого високого рівня ІКТ-компетентності, яка б послугувала міцною підвалиною на шляху до успішної реалізації професійноцентрованих завдань. Окрім цього, саме педагоги покликані підготувати молоде покоління до функціонування у сучасному цифровому суспільстві.

Побудова цифрового освітнього процесу повинна ґрунтуватися на новій галузі педагогічної науки – цифровій дидактиці, яка окреслює особливості організації процесу навчання в цифровому освітньому середовищі. Предметом вивчення цифрової дидактики є діяльність людини, а не лише функціонування цифрових освітніх засобів. Предметом вивчення цифрової дидактики є цілісний процес навчання, що розглядається у формі своєрідної системи, забезпечуючої успішність досягнення завдань цифрового освітнього середовища. Така «система» поєднує у собі:

- ✓ цілі навчання (відповідно до вимог цифрової економіки та цифрового суспільства);
- ✓ зміст навчання та вимоги до його формування;
- ✓ способи організації процесу навчання (на основі використання можливостей цифрових технологій);
- ✓ організаційні форми, технології та методи навчання (максимальне використання дидактичних можливостей цифрових технологій);

- ✓ засоби навчання (у тому числі цифрові – мережеві та програмно-апаратні, об'єднані в єдиний інтелектуальний комплекс).

На наше глибоке переконання, стратегія освітньої діяльності в умовах НУШ має виходити з того, що її практично неможливо інтегрувати у традиційний освітній процес. Необхідна істотна трансформація, результатом якої стає побудова нового, цифрового освітнього процесу.

Особливістю побудови такого процесу є впровадження та використання цифрових технологій, чимало з яких набувають глибоко дидактичних обрисів, зокрема завдяки дотриманню:

- свободи пошуку різної інформації в глобальній мережі;
- персональності (необмежені можливості для персонального налаштування відповідно до потреб та особливостей учнів);
- інтерактивності (забезпечення багатосуб'єктності у процесі навчальної взаємодії);
- мультимедійності (комплексне залучення різних каналів сприйняття інформації);
- гіпертекстовості (вільне переміщення по тексту, використання перехресних посилань, довідковий характер інформації тощо);
- субкультурності (відповідність звичного образу світу для цифрового покоління).

Для організації високоефективного функціонування цифрового освітнього процесу в умовах НУШ необхідно залучити висококваліфікований кадровий потенціал. Для підготовки такого кадрового складу необхідно належним чином модернізувати систему професійної освіти, привести освітні програми у відповідність до потреб цифрової економіки, широко впровадити цифрові технології в освітній процес закладів освіти, забезпечити можливість навчання педагогів протягом усього життя.

На основі вищевикладеного можемо підсумувати, що вчителі, які мають високий рівень професійної компетентності (зокрема ІКТ-компетентності), повинні враховувати принципово нові завдання, які ставить перед освітою цифрова епоха. До переліку таких «завдань» можемо віднести наступні:

- ❖ розвиток готовності до безперервних змін, що потребує певної трансформації звичної системи цінностей;
- ❖ виховання соціальної відповідальності у системі відносин: людина – цифрові засоби – суспільство;
- ❖ формування внутрішньої межі між віртуальними та реальними світами, розвиток здатності диференціювати ці світи та відповідні їм типи відповідальності;
- ❖ розвиток здатності критично аналізувати інформацію та фільтрувати інформаційний шум.